

כלימטשלובימ

גליון מספר 02
מורי המורים

חיבור לידע קודם

כלים שלובים למורי מורים

מהות הפעולה

חילוץ הידע הרלוונטי מהתלמידים וחיבורו באופן מפורש לידע חדש נלמד. בניית השיעורים באופן המוודא קישוריות ומקטין את האפשרות ליצירת פערי ידע. השלמת פערי ידע במידע ואותרו.

איך עושים את זה?

א. **שלב התכנון המקדים** - יש לוודא כי אופן החיבור ותפקידו הספציפי של השיעור במארג הכללי של הידע ברורים ללומד. בעת תכנון השיעור יש לזהות מהו הידע הקודם החיוני להבנת תכני השיעור ומהם החיבורים הרגשיים שהוא מייצר. יש לתכנן את הפרקטיקה המתאימה בכדי לזהות את קיומו של הידע אצל הלומד, את חילוץ הידע מהלומדים ואת השלמתו בעת הצורך.

למה ידע קודם?

חיבור לידע קודם מאפשר תהליך פדגוגי ההופך את הידע הנרכש לרשת לכידה ומקושרת היטב ההולכת, גדלה ומתעצמת. חיבור לידע קודם מונע מצב בו אנחנו בונים 'איים מבודדים' של ידע לא מקושר. על מנת שתתרחש למידה, על הלומדים להפעיל ידע קודם, לקשר את המידע החדש לידע הקודם ולהבנות אותו מחדש בהתאם לתהליך הלמידה.

מה חשוב להדגיש?

המידע אינו מאוחסן בזיכרון בתוך מגירות, אלא בנוי באופן מבוזר כרשת דרכים. לזכור מאורע או מידע פירושו לקשר בין חלקיו. כאשר מורה עומדת בכיתה ומלמדת, המילים שהיא אומרת, צלילי המילים שהיא אומרת, מתחברים זה לזה במעין חיבור זמני, קצר טווח וכדי להפכו לזיכרון ארוך טווח עליה ללמד תוך קישור מתמיד לזכרונות 'ותיקים' (נורי, עדיני ועמית, 2022, ספר בכתיבה).

כלים שלובים

גליון מספר 02
מורי המורים

להדגים והאם יש גם משהו שהם יכולים ליישם.
הלומד רשאי להשלים רק את מה שהוא יודע
ומצא בעת השיטוט בזיכרון.

3. שאלות של כן ולא או שאלות ברירה

שאלו שאלות ובקשו מהלומדים להרים פתקיות בשני צבעים
שונים (נכון/לא נכון, א/ב). השאלות אמורות לסמן ללומד מה
מכל הדברים שלמדנו בשיעור הקודם רלוונטי במיוחד ולכן גם
חשוב לתת בסיום כל שאלה את התשובה הנכונה.

הערה: בכלים שלובים למורים ישנה התייחסות גם לפרקטיקה
בשם 'שוק מושגים', מוזמנים לצפות.

ב. **שלב היישום בשיעור** - בדומה לנסיעה ברשת דרכים גם
בתהליך הלמידה יש לוודא באופן שוטף כי התלמידים לא פנו
בפנייה לא נכונה, יש לוודא כי כולם נוסעים יחד. לפיכך יש
להשתמש בפרקטיקה הנבחרת וליצור המשגה לידע המצטבר.

פרקטיקות

קיים מגוון גדול של פרקטיקות אפשרויות המסייעות באיתור,
בחילוץ ובהשלמת ידע נדרש. לדוגמה מפת מושגים, יר"ל (יודע,
רוצה לדעת, למדתי), תש"ר (תובנה, שאלה, רעיון).

פרקטיקות במיקוד

תרגילי היזכרות

1. בקשה לשיטוט מפורש בזיכרון
"שוטטו בנחת בזיכרון וכתבו לפחות שלושה דברים שאתם
זוכרים מ..." הקדישו לכך 3 דקות
2. שומעים, מספרים, מדגימים ומיישמים
הצגת נושא מקדים ובקשה מהתלמידים לכתוב מהם הם שמעו
על הנושא, מה הם יכולים לספר על הנושא, מה הם יכולים